

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Міжнародна стратегія
економічного розвитку регіону**

**Международная стратегия
экономического развития региона**

**International Strategy
of Region Economic Development**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 3–5 вересня 2013 року)

Суми
Сумський державний університет
2013

заходи для боротьби з корупцією, вирішення гендерного питання і створення сприятливих умов для інвестицій.

1. Ходаківський Є.І. Синергетичні засади розвитку агроекономічної системи. – Житомир. – 2008. – 17 с.

2. Фтомов Г.С., Великохатько А.Т., Вдовиченко Н.Х. и др. Социально-экономические проблемы развития села (расселенческий аспект). – К.: Наук. думка, 1988. – 325 с.

3. Стронгина М.Л. Социальное развитие села. Поселенческий аспект. – М.: Агропромиздат, 1986. – С. 4.

4. Іванюта В.Ф. Методологічне забезпечення розвитку аграрного виробництва регіону. Автореф. дис. д.е.н. – К. – 2009. – 39 с.

ПРІОРИТЕТНІСТЬ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДСНОВИ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОТИРІЧ

Петрушенко М. М., канд. екон. наук, доц.
Сумський державний університет, Україна

Станом на сьогоднішній день глобалізація економічного та соціально-культурного життя, збільшення щільності населення в мегаполісах спричиняють збільшення навантаження на навколишнє середовище і всю сукупність природних ресурсів. Екологічні протиріччя, що виникають в результаті таких тенденцій, поступово стають загально визнаним чинником економічного розвитку суспільства. Їх наслідки відчуються практично в усіх галузях і на всіх рівнях соціально-економічних систем. Ще три десятиліття тому відомий дослідник еколого-економічних проблем Б.М. Маклярський у своїй роботі “Екологічний бумеранг” зазначав, що “сучасний екологічний конфлікт – це загроза виснаження невідновних ресурсів природи і забруднення біосфери”.

Деградація довкілля в тій чи іншій мірі спостерігається в усіх країнах нашої планети. При цьому для екологічних збитків не існує національних кордонів. Сучасні технології пропонують достатньо способів вирішення екологічних проблем, проте можливості реалізації відповідних технологічних заходів і впровадження адекватних моделей економічного розвитку стикаються з максималістично-прагматичними інтересами національних і транснаціональних компаній і окремих суб'єктів.

Проблема протистояння “економіка – довкілля” не є чисто економічною чи екологічною. Як і будь-які інші глобальні проблеми, вона має, насамперед, соціальне підґрунтя і пов'язана з політичними, культурними та іншими чинниками впливу. На будь-якому рівні вирішення даного протистояння, як правило, існує можливість створення ефективних організаційно-економічних інструментів і впровадження техніко-технологічних інноваційних заходів. Основною перешкодою перетворення такої можливості в реальність є політична розрізненість і соціальна неоднорідність в контексті сучасних еколого-економічних відносин. Тобто йдеться про пріоритетність соціальних параметрів еколого-економічних протиріч. Сучасний етап еволюції довкілля

характеризується різко зрислою залежністю його якісних характеристик від різних напрямів соціально-економічної діяльності. Незаперечним є факт: природні ресурси сумірні з потребами в них як на національному та регіональному, так і на планетарному рівнях. Практично весь земний простір у тій чи іншій мірі залучається до обороту людської діяльності, що означає наявність спільних, а не часткових обмежень як соціального, так й економічного розвитку.

ІНДИКАТОРИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ПОШУК ПРІОРИТЕТІВ ТА АГРЕГАЦІЇ

Пристайко О. П.

*ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку
НАН України», Україна*

Світовий досвід розробки індикаторів сталого розвитку показує, що існують два основні підходи до оцінювання сталого розвитку відповідного територіального або галузевого об'єкту .

Перший з них передбачає побудову системи індикаторів, кожен з яких відображає окремі аспекти сталого розвитку. При цьому в рамках загальної системи найчастіше виділяють окремі підсистеми показників: екологічну, економічну, соціальну, інституційну

Другий базується на побудові інтегрального, агрегованого показника – тобто індексу – на базі якого можна оцінювати ступінь сталості розвитку. При цьому агрегування, як правило, здійснюється на базі трьох груп показників: еколого-економічних; еколого-соціально-економічних, екологічних.

Важливим методологічним моментом є те, що, як правило, система показників сталого розвитку повинна мати чітко сформульовану структуру та розроблятися в рамках моделі, в якій ці показники систематизуються в певні групи залежно від функцій та взаємозв'язків.

На практиці застосовуються наступні структурні варіанти систем індикаторів сталого розвитку [1, с. 14]:

- «тема/проблема – індикатор», коли певній проблемі відповідає свій індикатор, а також варіант цієї структури – «тема-підтема-індикатор»;
- «цілі-завдання-індикатор» – ієрархічна структура, у якій цілі та завдання не мають кількісного вираження;
- «тиск-стан-реакція» (ТСР) – структура індикаторів, що базується на моделі оцінювання впливу на систему та її реакції на цей вплив.

В рамках «модельної» структури системи індикаторів ТСР класифікація індикаторів сталого розвитку проводиться за трьома типами: руху, стану й реакції [2, с. 239].

Індикатори руху — це індикатори людської активності, процесів і характеристик, які можуть позитивно або негативно впливати на сталий